

Sport4All

Spor Tesisleri Erişilebilirlik ve Ulaşılabilirlik Standartları

Spor Yöneticileri İçin

- Erişilebilirlik Nedir?
- Engellilerde Erişilebilirlik Nedir?
- Erişilebilirlik Türleri ve Alanları
- Fiziksel Erişilebilirlik
 - Tekerlekli Sandalye Oturma Yükseklikleri
 - Rampa Standartları
 - Bina Çevresi Rampaları
 - Bina Girişi Rampaları
 - Bina Çevresi Hissedilebilir Yüzey Uygulaması
 - Bina İçi Hissedilebilir Yüzey Uygulaması
 - Bina İçi Yatay Alanlar
 - Tekerlekli Sandalye Manevra ve Yaklaşım Ölçüleri
 - Bina Girişi ve Bina İçi Trabzan, Küpeşte (korkuluk) ve Rampalar
 - Bina Girişi ve Bina İçerisindeki Dolaşım Merdivenleri
 - Bina Girişi ve Bina İçerisindeki Kapı Uygulamaları
 - Bina İçi Tuvaletler
 - Bina Çevresi ve Bina İçi Otopark Uygulaması

Spor Tesisleri Erişilebilirlik ve Ulaşılabilirlik Standartları

Erişilebilirlik Nedir?

Tüm insanların hiç kimseye ihtiyacı olmadan kamusal hizmetlere, bir taşınmaza, bir yerleşim yerine ulaşabilmeleri ve bunları rahatça kullanabilmeleridir.

Co-funded by
the European Union

Spor Tesisleri Erişilebilirlik ve Ulaşılabilirlik Standartları

Engellilerde Erişilebilirlik Nedir?

Bireylerin kimseye ihtiyaç duymadan kamusal hizmetlerin tümüne ulaşabilmeleri ve toplumsal yaşama katılabilmeleri için kaldırımlarda, yaya geçitlerinde, parklarda, çocuk oyun alanlarında, kamunun hizmet verdiği ve kamu kullanımına açık tüm binalarda ve ulaşım hizmetlerinde gerekli tedbirlerin alınmasıdır.

Co-funded by
the European Union

Spor Tesisleri Erişilebilirlik ve Ulaşılabilirlik Standartları

Erişilebilirlik Türleri ve Alanları

Çeşitli erişilebilirlik türleri ve alanları bulunmaktadır. Bunlardan bazıları:

- ✓ Fiziksel Erişilebilirlik
- ✓ Dijital (Web) Erişilebilirlik
- ✓ İletişim Erişilebilirliği
- ✓ Sosyal ve Kültürel Erişilebilirlik
- ✓ Ulaşım Erişilebilirliği
- ✓ Eğitim ve İstihdam Erişilebilirliği

Co-funded by
the European Union

Fiziksel Erişilebilirlik

Engelli bireylerin, binalara ulaşabilmeleri, binalara girebilmeleri, iç mekânlarda hareket edebilmeleri ve hizmetlere erişebilmeleri için gereken uygun tasarımları ve düzenlemeleri içerir.

Fiziksel erişilebilirlik; yol, kaldırım, yaya geçidi, otopark, açık ve yeşil alanlar, spor alanları ve benzeri sosyal ve kültürel alt yapı alanları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılmış ve umuma açık hizmet veren her türlü yapıların uygun tasarım ve düzenlenmesini kapsamaktadır.

Co-funded by
the European Union

Fiziksel Erişilebilirlik

Yapılı çevrenin tasarlanmasında temel kural, farklı özelliklere sahip kullanıcıların ihtiyaçlarının aynı tasarımda karşılanması olmalıdır. Herkesin kullanımı için gerekli koşullar aynı güzergâhta, aynı girişte ve aynı mekanlarda sağlanmalıdır. Bu ihtiyaçlardan biri; hareketlilikleri için farklı yardımcı araç-gereç kullanan veya farklı özelliklerdeki bireylerin hareket ederken gerek duyduğu geçiş genişliğidir.

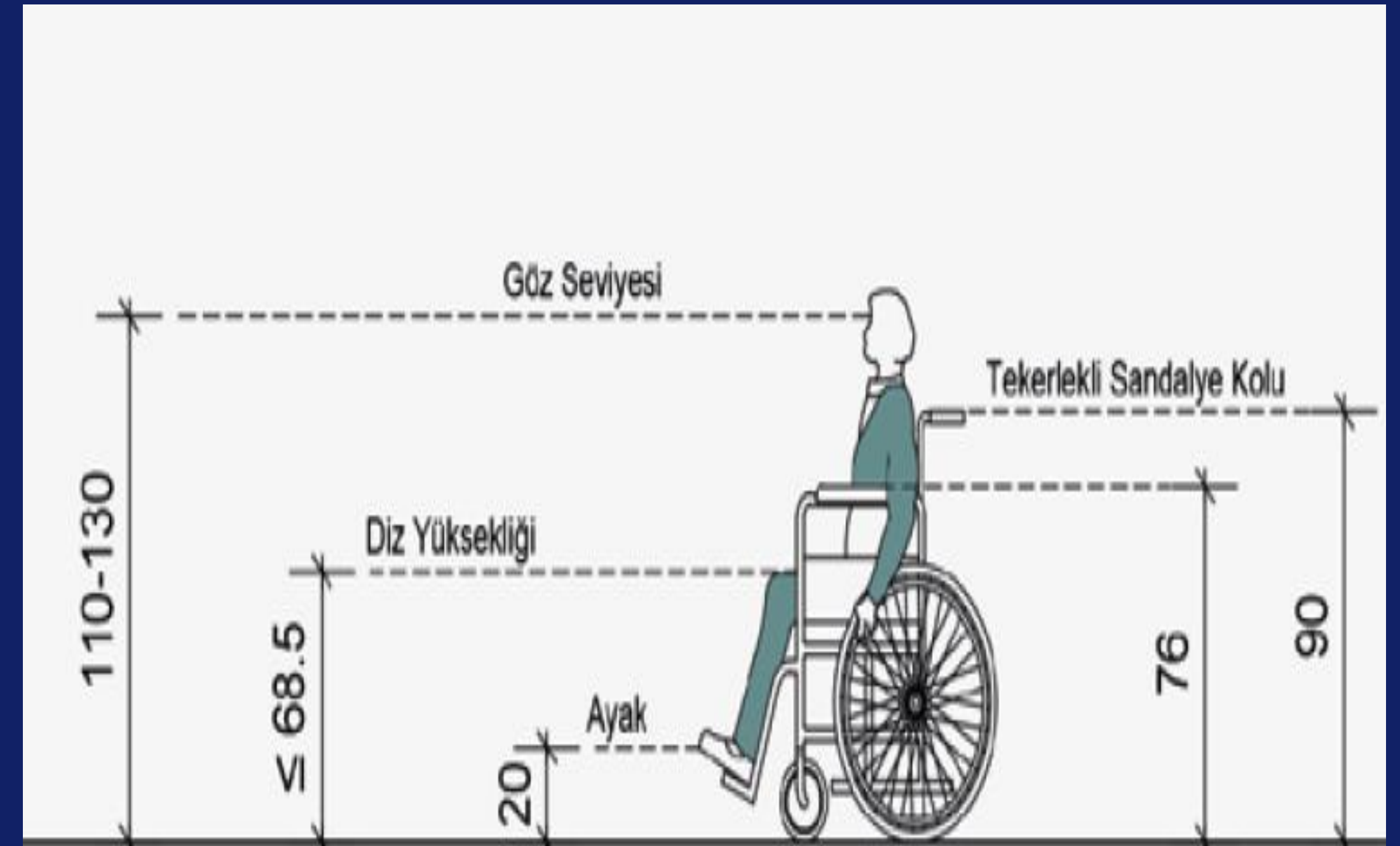
Co-funded by
the European Union

Fiziksel Erişilebilirlik

Tekerlekli Sandalye Oturma Yükseklikleri

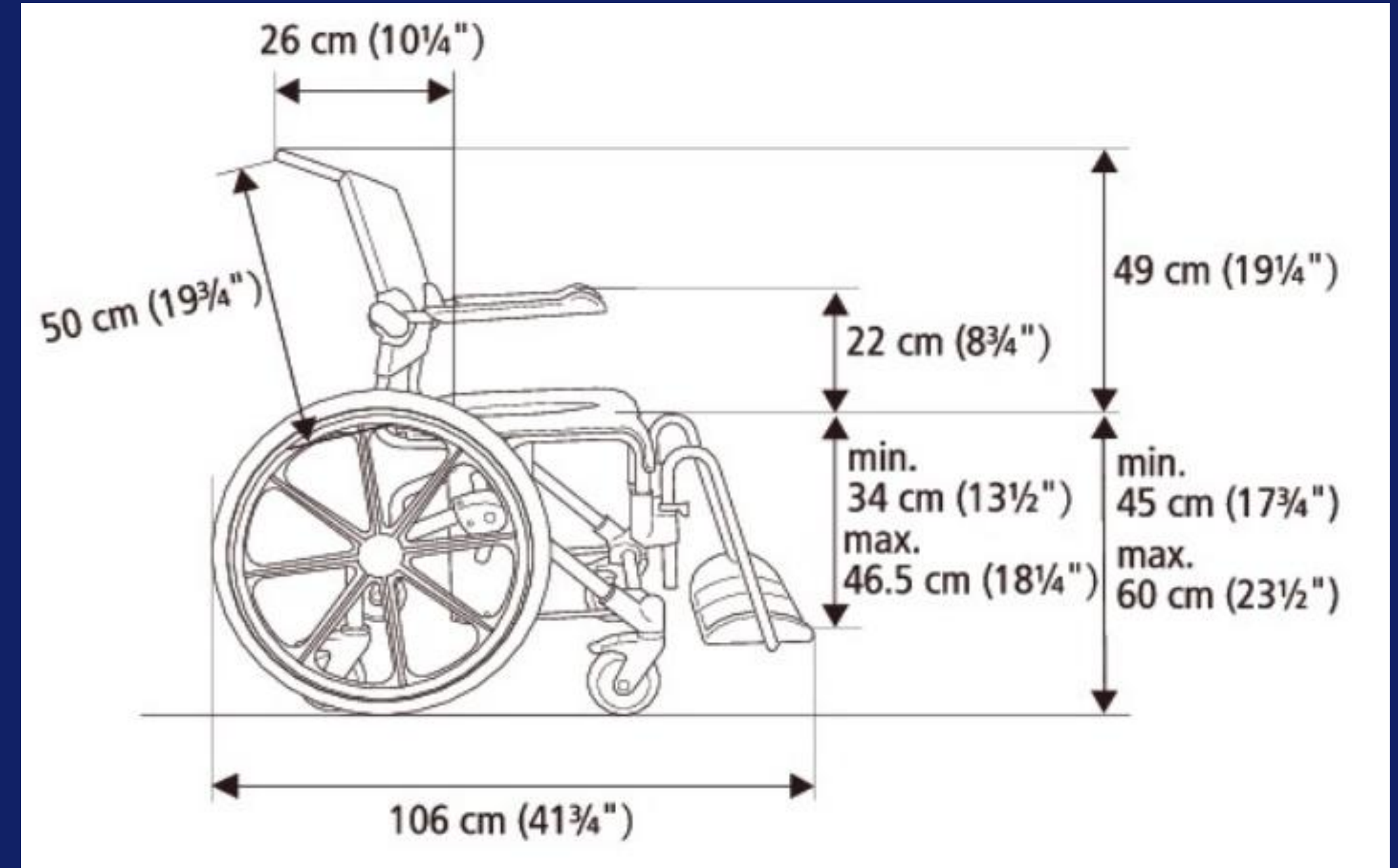
Tekerlekli sandalyenin, engelli kişiler tarafından kullanılabilmesi için mekanda uygulanan donanımların, bina dış çevresin, girişin, otoparkın yatayda ve dikeyde gereken yaklaşım ölçülerini sağlayacak şekilde tasarlanması gerekmektedir. Kişinin tekerlekli sandalye kullanabilmesi için tüm donanımlar oturma ve araç teknik özelliklerine göre imal edilmelidir.

Fiziksel Erişilebilirlik

Tekerlekli Sandalye Oturma Yükseklikleri

- ✓ Genişlik: 74 cm
- ✓ Kol Destekleri Arası Mesafe: 48 cm
- ✓ Derinlik: 106 cm
- ✓ Koltuk Yüksekliği: 45 – 60 cm
- ✓ Koltuk Genişliği: 58 cm
- ✓ Koltuk Derinliği: 46,5 cm
- ✓ Ağırlık: 24,4 kg

Fiziksel Erişilebilirlik

Rampa Standartları

Rampanın başlangıç ve bitiminde zeminde herhangi bir çıkıntı veya çukurluk bulunmamalıdır. Rampaların net genişliği, koruma bordürü ve tırabzan gibi üzerinde bulunan tüm donanımlar hariç en az 100 cm olmalıdır. Rampalar 9 m'den uzun ise her 9m'de bir en az 150 cm x 150 cm boyutlarında düz dinlenme alanları bulunmalıdır. Benzer şekilde rampa başlangıcında, bitişinde ve yön değiştiren rampalarda yön değiştirme sahanlıklarında en az 150 cm x 150 cm boyutlarında manevra alanı bulunmalıdır. Ulaşılabilecek olan yer 15cm'den yüksek ise aşağıdaki standartlar uygulanır:

En fazla yükseklik	En fazla eğim
15 cm ve daha az	1:12 (%8)
16 cm-50 cm arasında	1:14 (%7)
51 cm -100 cm arasında	1:16 (%6)
101 cm üzerinde	1:20 (%5)

Fiziksel Erişilebilirlik

Rampa Sıtandartları

Kademeli rampa tasarlanırken, her bir rampa kolunun eğimi, toplamda aşılacak yüksekliğe göre hesaplanan eğim değerini geçmemelidir. Rampa ile aşılacak yüksekliğin 15cm'den veya rampa uzunluğunun 2m'den fazla olduğu durumlarda; rampanın her iki tarafında veya korkuluk yapılmasını gerektirmeyecek duvar veya parapet bulunmalıdır. Rampanın her iki tarafında 90 cm yükseklikte 1. düzey ve 70 cm yükseklikte 2. düzey küpeşte bulunmalıdır. Küpeşte, rampa başlangıcından 30 cm önce başlamalı ve bitiminden 30 cm sonra devam etmelidir. Ancak küpeştenin 30 cm'lik uzantısı dolaşım (sirkülasyon) alanında kalıyor ve takılma, çarpma gibi tehlike oluşturuyorsa, 30 cm uzatma uygulaması yapılmamalıdır.

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina Çevresi Rampaları

Tek, çift ve üç yöne eğimli rampanın düzenlenemeyeceği yerlerde diğer bir kaldırım rampası formu olan tek yöne eğimli rampalar tasarlanabilir. Bu rampalar en az 90 cm genişliğinde ve eğimi en fazla %8 olmalıdır. Rampalar tasarlanırken akülü tekerlekli sandalye ve manuel tekerlekli sandalye standartları unutulmamalıdır.

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina Çevresi Rampaları

Kaldırımın üç yöne eğimli veya tek yöne eğimli rampa yapılamayacak kadar dar olması durumunda yola paralel kaldırım ve rampalar tasarlanabilir. Bu rampanın taşıt yolu kotundaki genişliği en az 150 cm, bu kota inen kaldırım bölümlerinin eğimi en fazla %8 olmalıdır.

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina Çevresi Rampaları

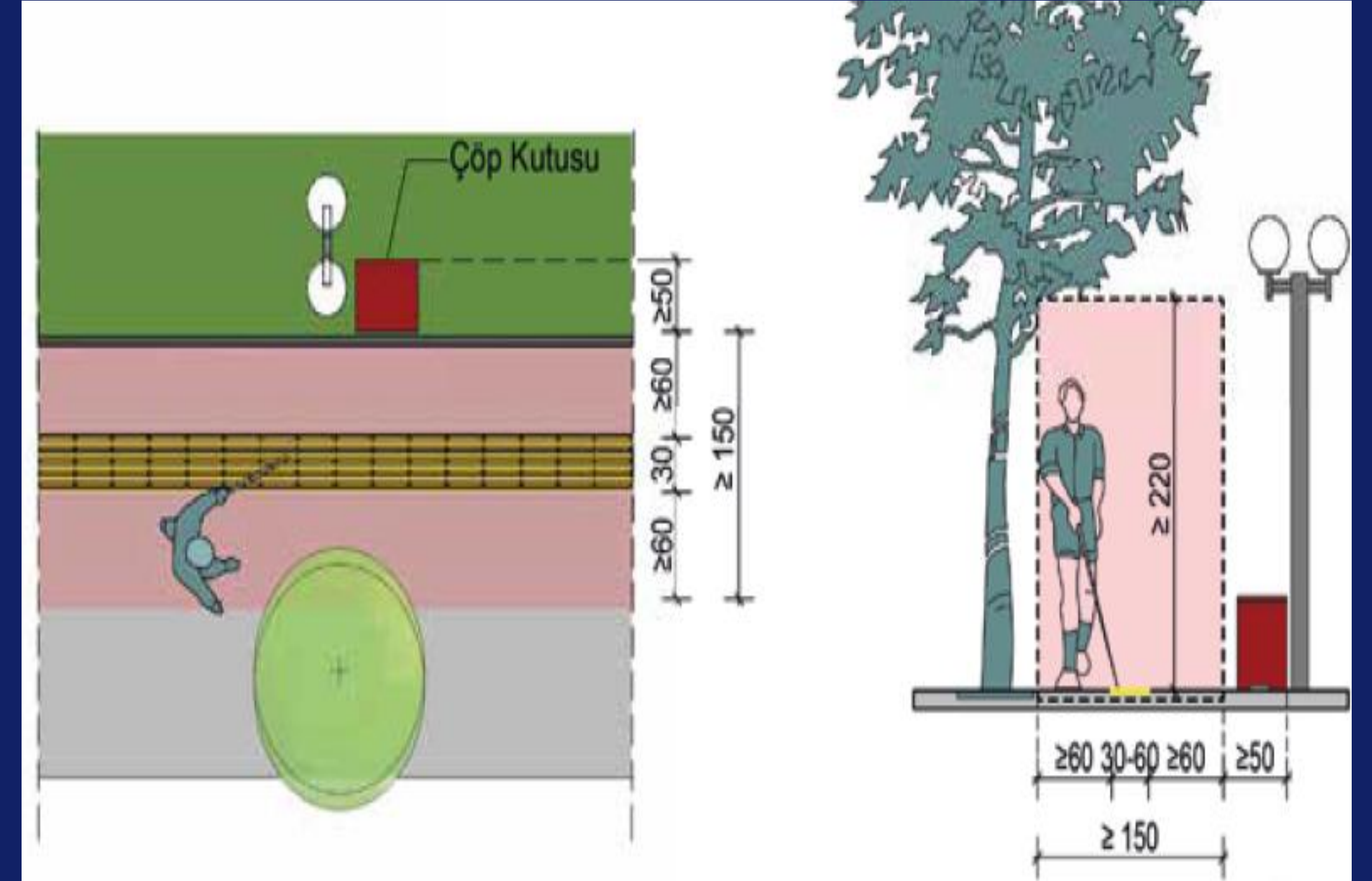
Rampalarda ihtiyaç bulunması halinde taşıt önleyiciler kullanılarak rampaya ve kaldırıma taşıt parkı engellenmelidir. Yapılacak olan dar kaldırım rampalarında, kılavuz iz kaldırımda eğim başlamadan 30 cm öncesinde, 60 cm derinliğinde ve rampa genişliğindeki uyarıcı yüzey ile kesilmeli; taşıt yolu kotuna inilen alanda yola 30 cm mesafede, 60 cm derinliğinde ve bu alanın genişliği kadar uyarıcı yüzey uygulanmalıdır.

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina Çevresi Hissedilebilir Yüzey Uygulaması

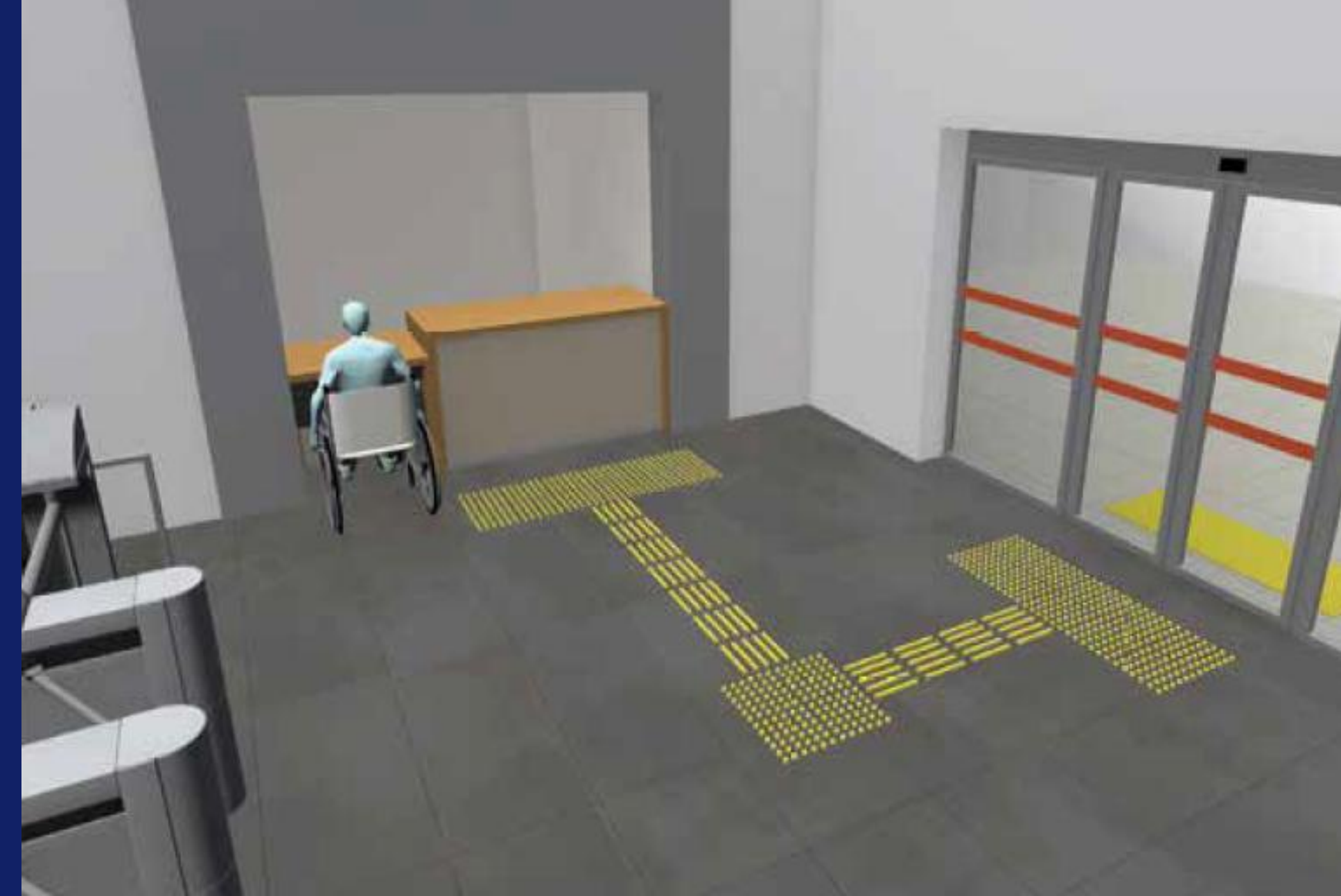
Kılavuz izin genişliğinin 30 cm – 60 cm arasında olması gerekmektedir. Kılavuz ve uyarıcı yüzeyin her iki yanında, yatayda en az 60'ar cm'lik genişlikte, dikeyde en az 220 cm yükseklikte baş kurtarma mesafesine sahip engelsiz yürüyüş alanı düzenlenmelidir. Bu alanlar yatayda bozulmuş döşeme, çukur veya tümsek, çöp kutusu, tabela, ağaç, pano, direk, taşıt engelleyici, tezgah, araba, büfe, duvar, dolap gibi; dikeyde tabela, ağaç dalı gibi engellerden arındırılmış olmalıdır.

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina İçi Hissedilebilir Yüzey Uygulaması

Bina içinde; danışma bankosu/birimi olan bina giriş kapısından danışma birimine/bankoya kadar, danışma bankosu/birimi bulunmadığı durumda, hissedilebilir kat planına giriş kapısından itibaren hissedilebilir yürüme yüzeyi işaretleri uygulanmalıdır.

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina İçi Hissedilebilir Yüzey Uygulaması

Bina içinde HYYİ (hisedilebilir yüzey) uygulanan diğeri alanlar merdivenlerdir. Mevzuatla belirlenmiş olan kullanıma sahip binalar dışındaki kamu kullanımına açık binalardaki tüm merdivenlerde merdiven başlangıcında ve bitiminde hissedilebilir uyarıcı yüzey bulunmalıdır. Uyarıcı yüzey merdiven genişliğinde, merdivenin başlangıcının 30 cm öncesinde ve bitiminden 30 cm sonrasında, 60 cm derinliğinde olmalıdır.

Fiziksel Erişilebilirlik

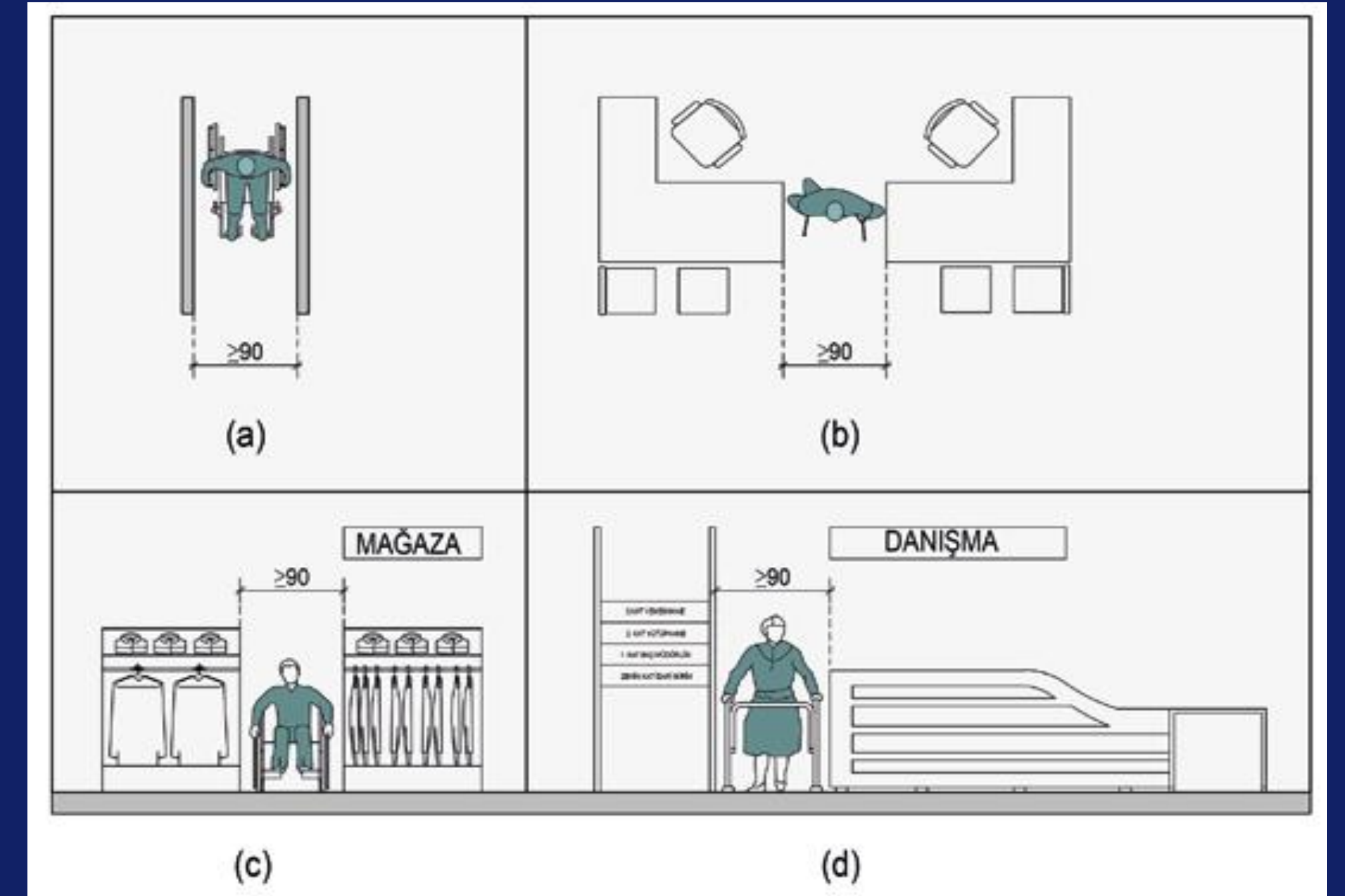
Bina İçi Hissedilebilir Yüzey Uygulaması

210 cm'den az derinliği bulunan veya kapının türüne göre uygulanması gereken uyarıcı yüzeylerin arasındaki mesafenin 30 cm'den küçük olduğu rüzgârlık kapısı arasında kalan rüzgârlık alanında ve 210 cm'den az derinliği bulunan merdiven sahanlıklarında hissedilebilir yürüme yüzeyi uygulanmamalıdır.

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina İçi Yatay Alanlar

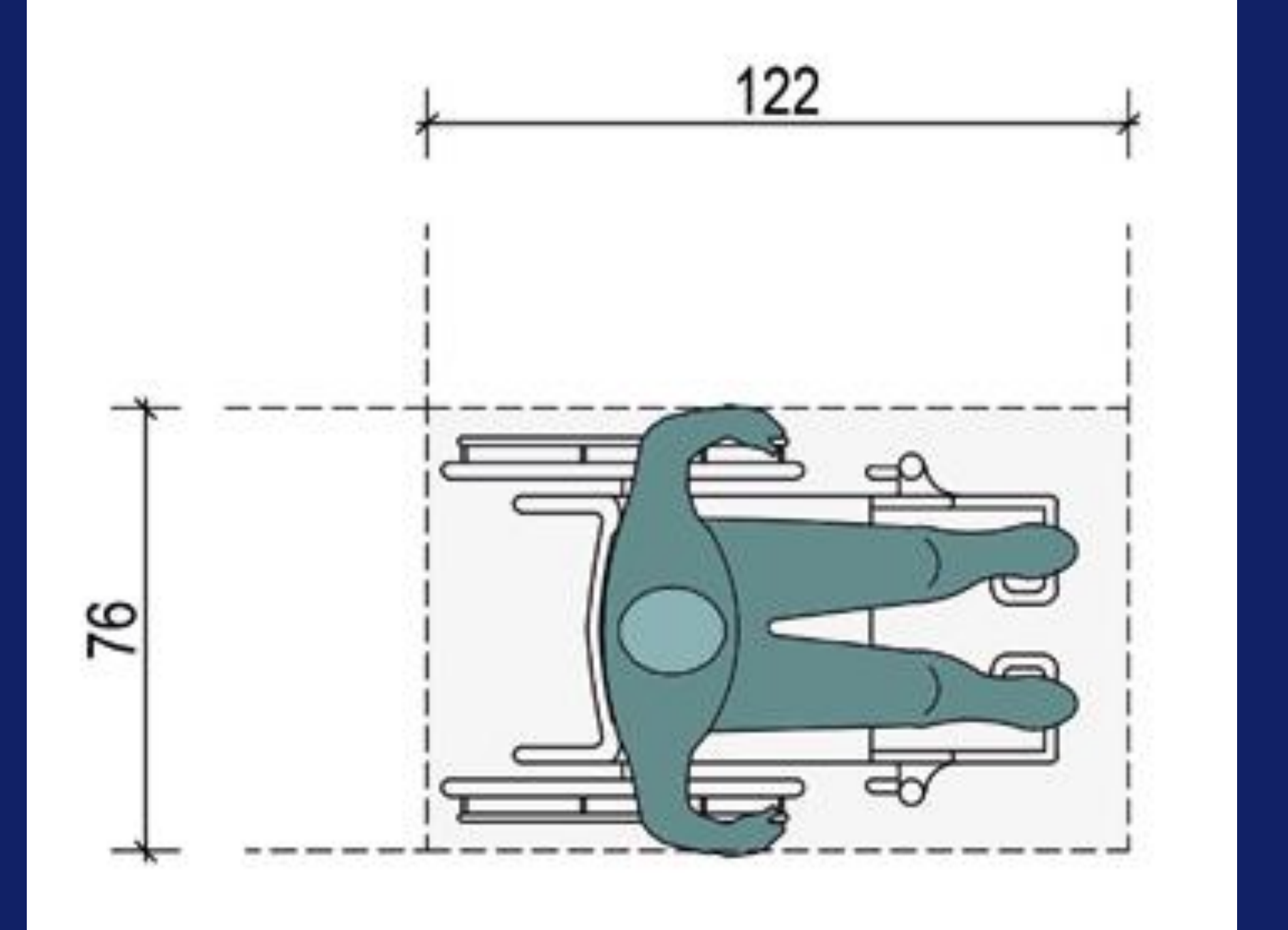
Yardımcı araç gereç ile hareketlilik sağlayan bir kullanıcı için erişilebilir güzergâhın net geçiş genişliği 90 cm olmalıdır.

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina İçi Yatay Alanlar

Tekerlekli sandalyenin hareketliliği için yatayda ve düşeyde sağlanması gereken özellikler tasarımı en çok etkileyecek ltlerdendir. Duran bir tekerlekli sandalye için gerekli net zemin alanı 76 cm x 122 cm olmalıdır.

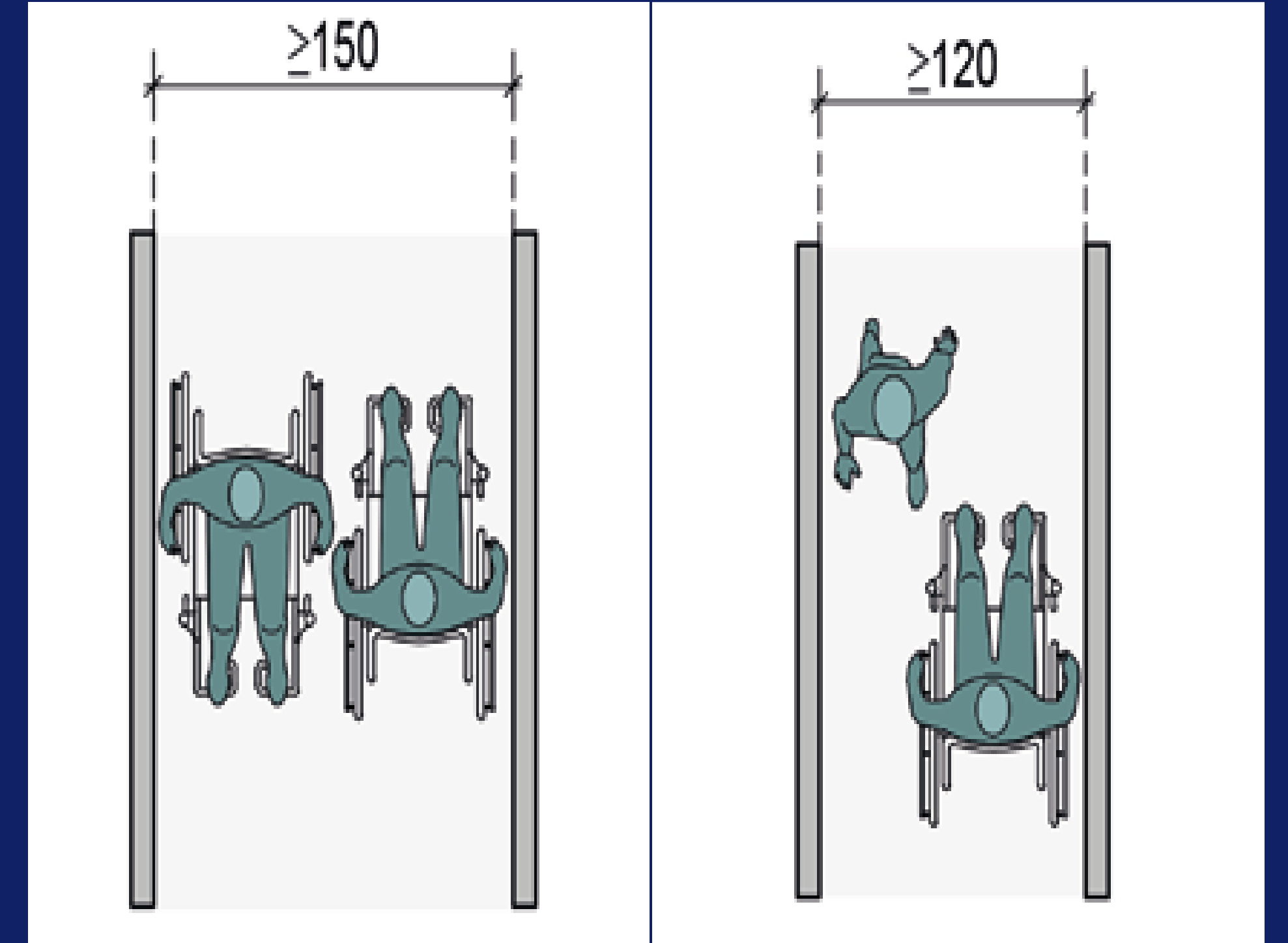

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina İçi Yatay Alanlar

İki tekerlekli sandalye kullanıcısının yan yana geçebilmesi için en az 150 cm, rahatça geçiş için ve tavsiye edilen ölçü olarak ise en az 180 cm geçiş genişliği olmalıdır.

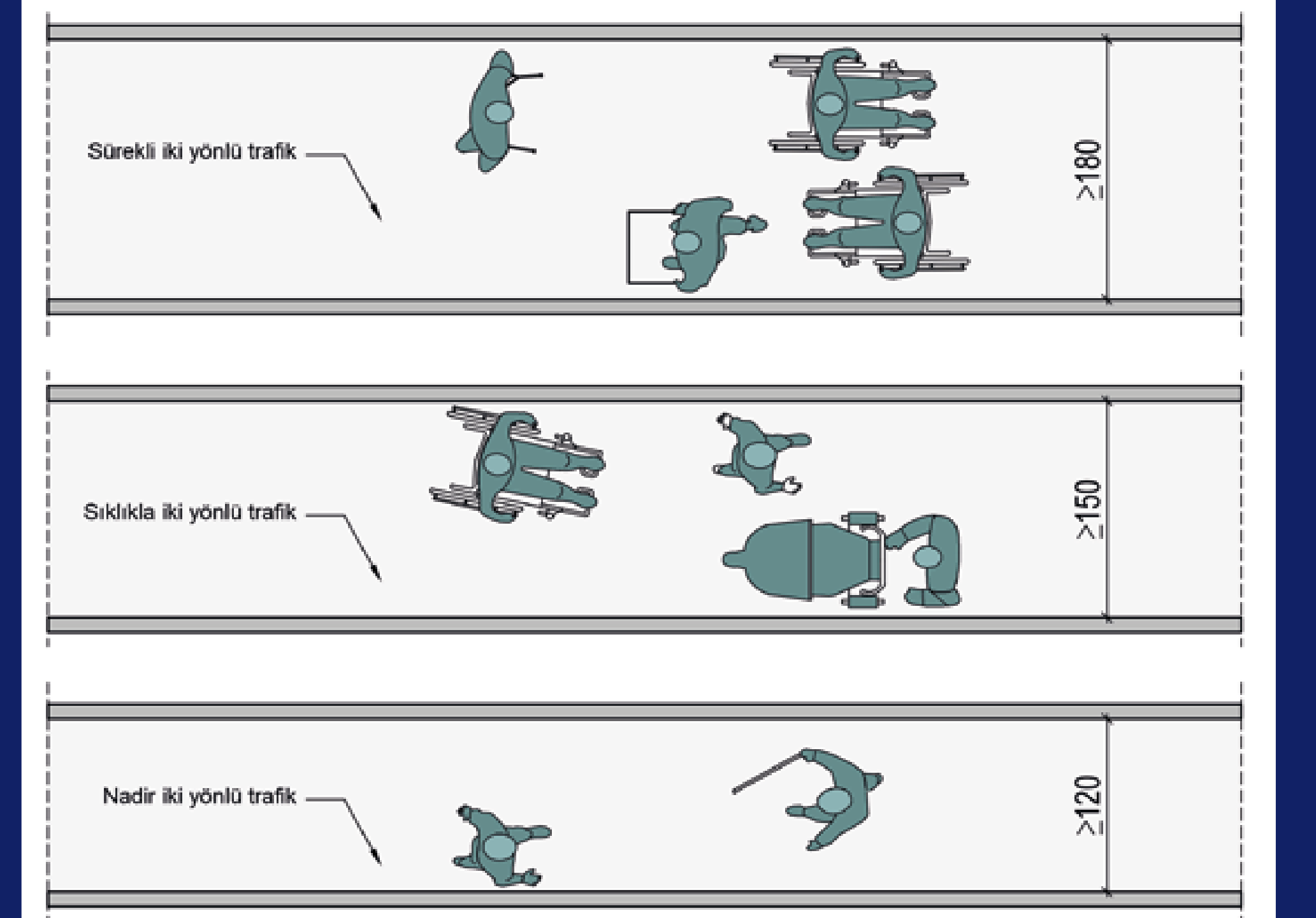
Yürüyen bir kişi ile tekerlekli sandalye kullanan bir kullanıcısının yan yana veya karşılıklı olarak geçiş yapabilmesi için en az 120 cm, rahat bir geçişin sağlanması için ise en az 150 cm geçiş genişliği olmalıdır.

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina İçi Yatay Alanlar

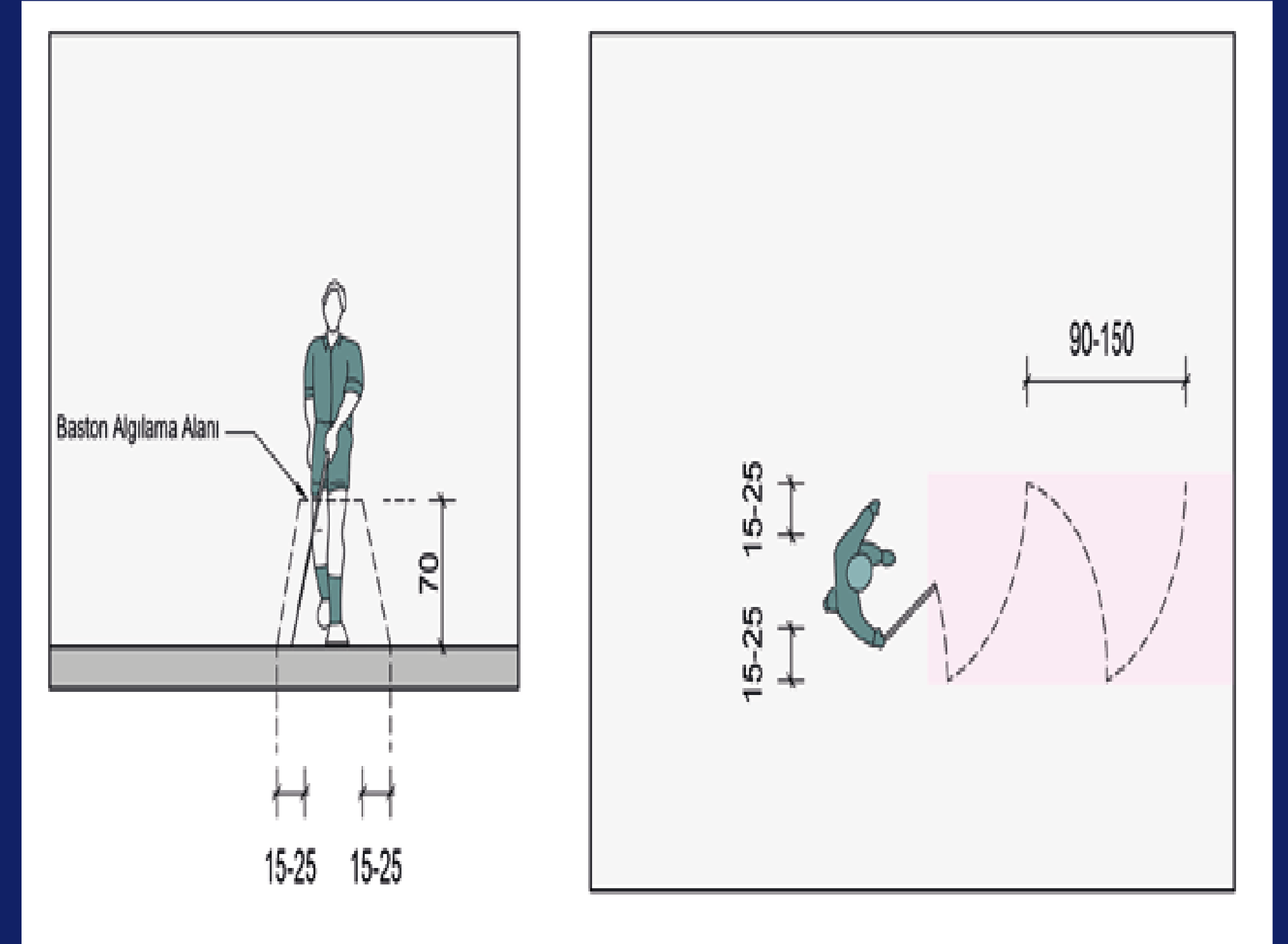
Geçiş genişliği belirlenirken kullanıcı yoğunluğu dikkate alınmalı, yoğun kullanılacağı düşünülen tek yönlü (gidiş veya geliş) alanların en az 180 cm, iki yönlü alanlar için (gidiş ve geliş) en az 150 cm, nadiren iki yönlü kullanılacağı düşünülen (gidiş veya geliş) alanların en az 120 cm geçiş genişliğinde olması gerekmektedir.

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina İçi Yatay Alanlar

Görme engelliler için beyaz baston kullanırken gereken tarama alanı ve baston salınımı için alanların en az 120 cm geçiş genişliğinde olması gerekmektedir.

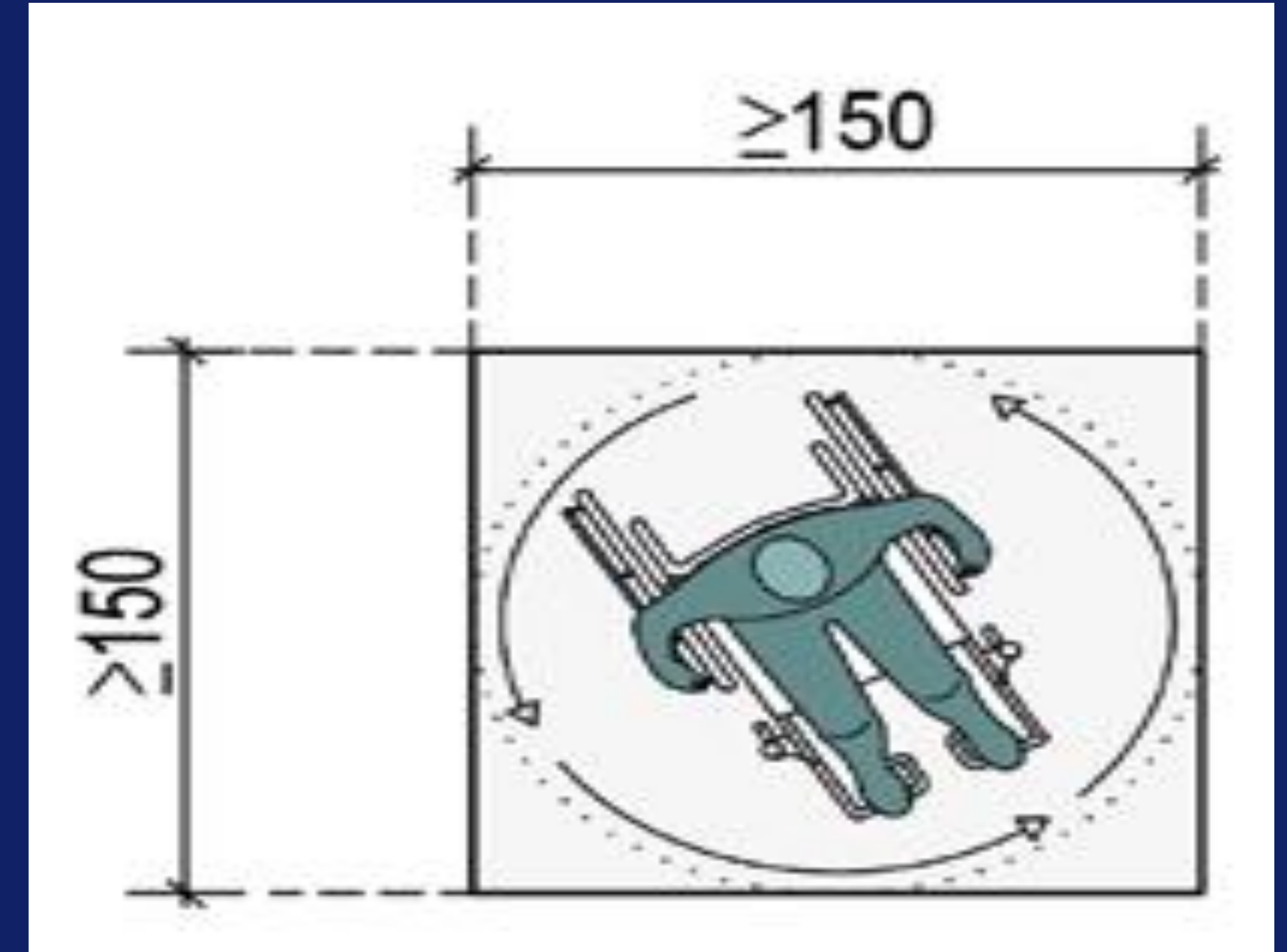
Fiziksel Erişilebilirlik

Tekerlekli Sandalye Manevra ve Yaklaşım Ölçüleri

Manuel tekerlekli sandalyenin 180 derecelik yani tam tur şeklinde dönmesi için gerekli alan ölçüleri en az 150 cm çapında, dairesel veya 150 cm x 150 cm ebatlarında olmalıdır.

Manuel tekerlekli sandalyenin 90 derecelik dönüşü için gerekli alan ölçüleri 90 cm x 150 cm ebatlarında olmalıdır.

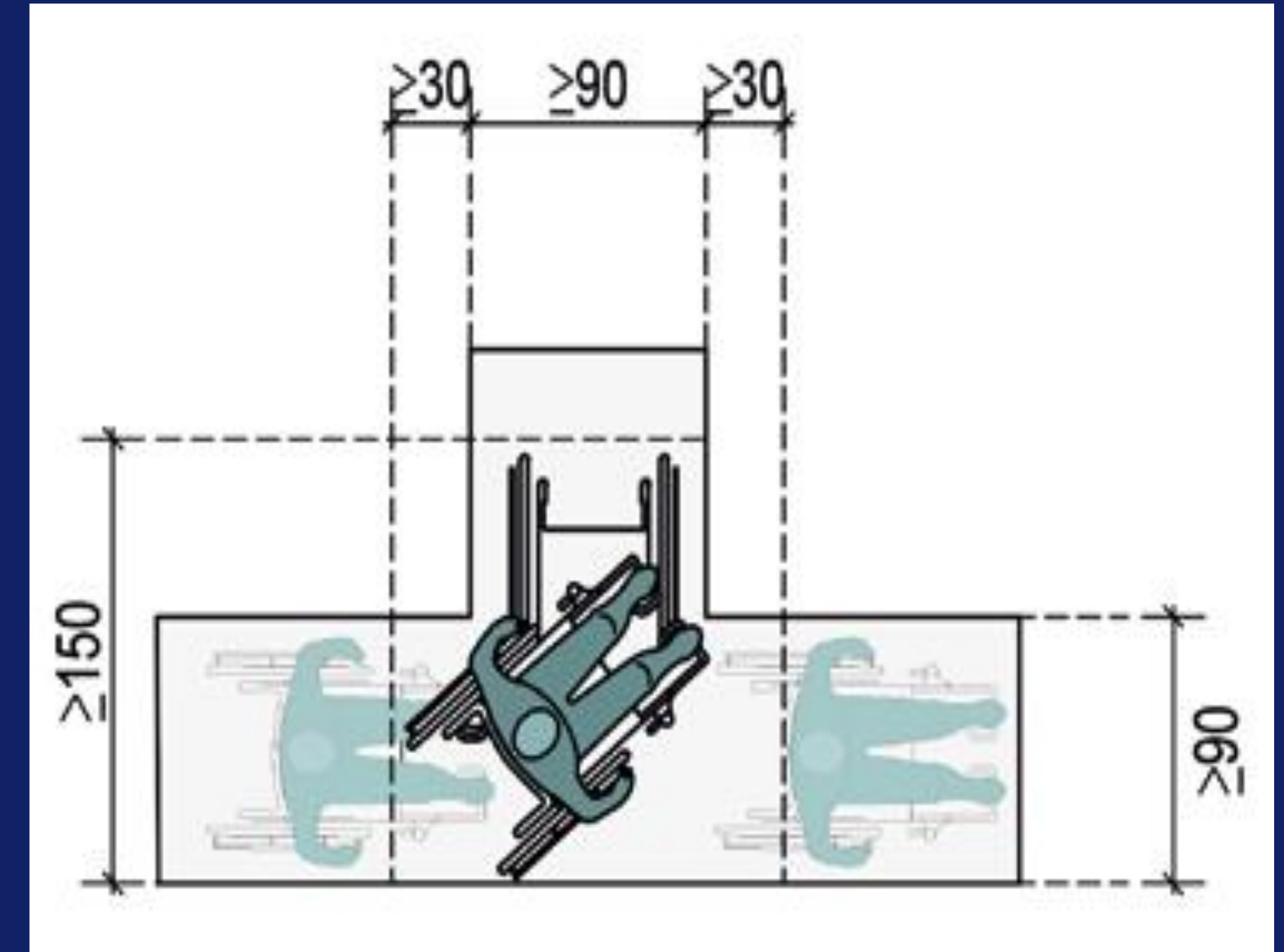
- ✓ Manuel tekerlekli sandalyenin 180 derece dönmesi gereken alanlara örnek olarak tuvaletler, rampa sahanlıkları, asansör önü sahanlıkları, oda giriş kapısı önü verilebilir.

Fiziksel Erişilebilirlik

Tekerlekli Sandalye Manevra ve Yaklaşım Ölçüleri

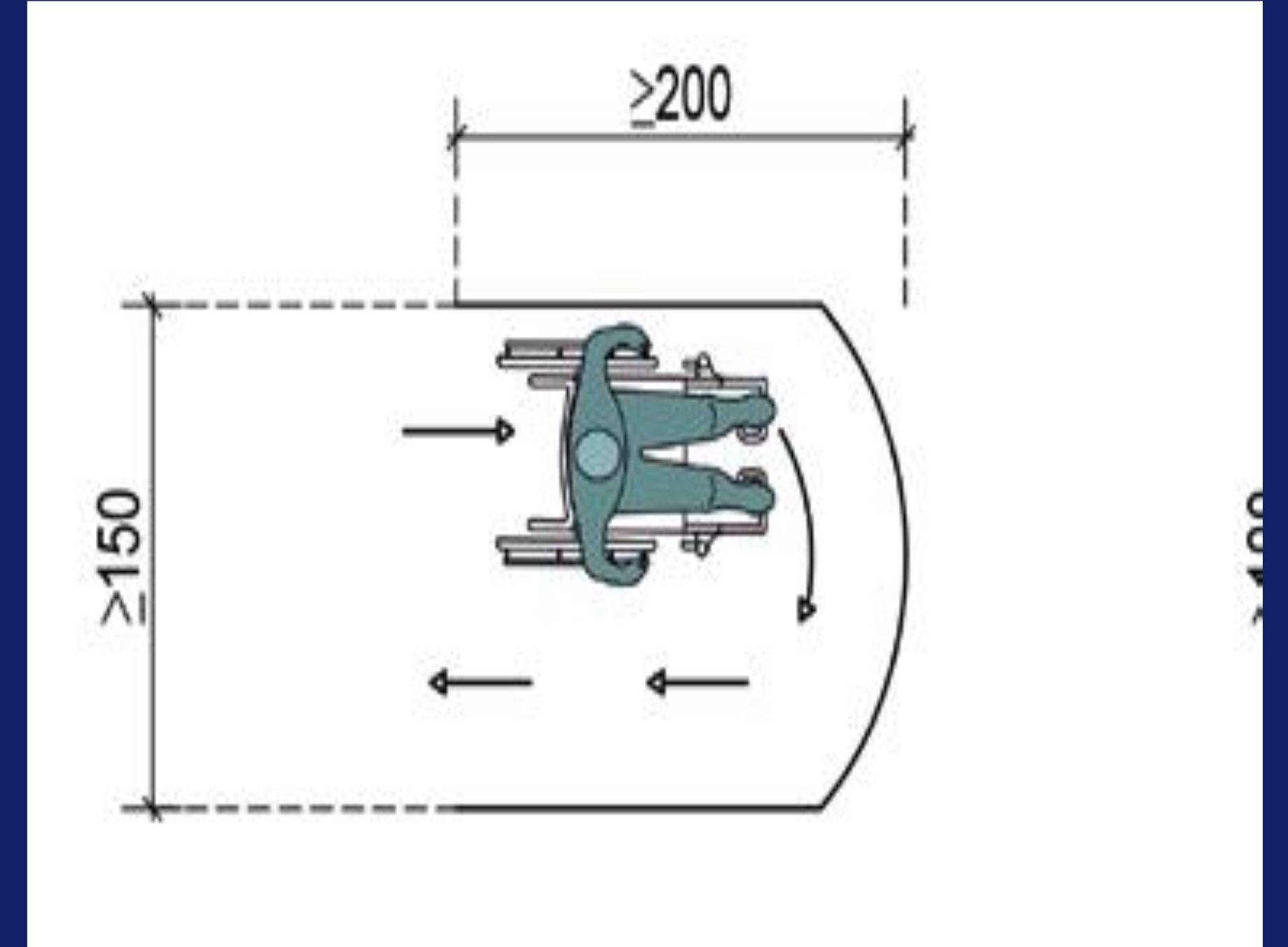
Manuel tekerlekli sandalyenin “U” dönüşü yapabilmesi için gerekli alan manevra alan ölçüleri 150 cm x 90 cm ebatlarında olmalıdır.

Fiziksel Erişilebilirlik

Tekerlekli Sandalye Manevra ve Yaklaşım Ölçüleri

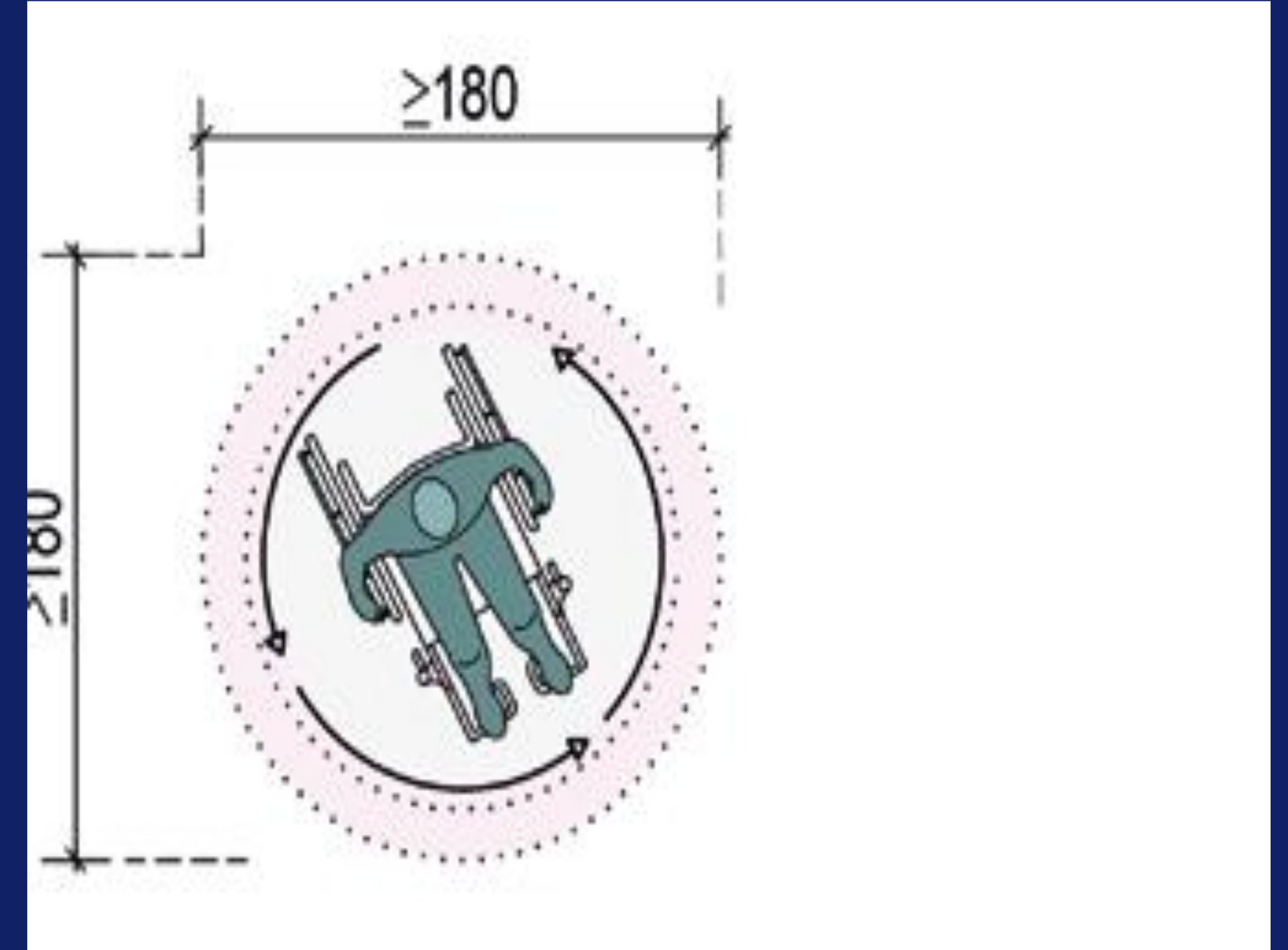
Akölü tekerlekli sandalyeler manuel olanlara göre özellikle manevra için daha büyük kullanım alanına ihtiyaç duymaktadır. Akölü tekerlekli sandalye için gerekli manevra alanı 150 cm x 150 cm olmalı, bu ölçü tercihen 150 cm x 200 cm olarak uygulanmalıdır.

Fiziksel Erişilebilirlik

Tekerlekli Sandalye Manevra ve Yaklaşım Ölçüleri

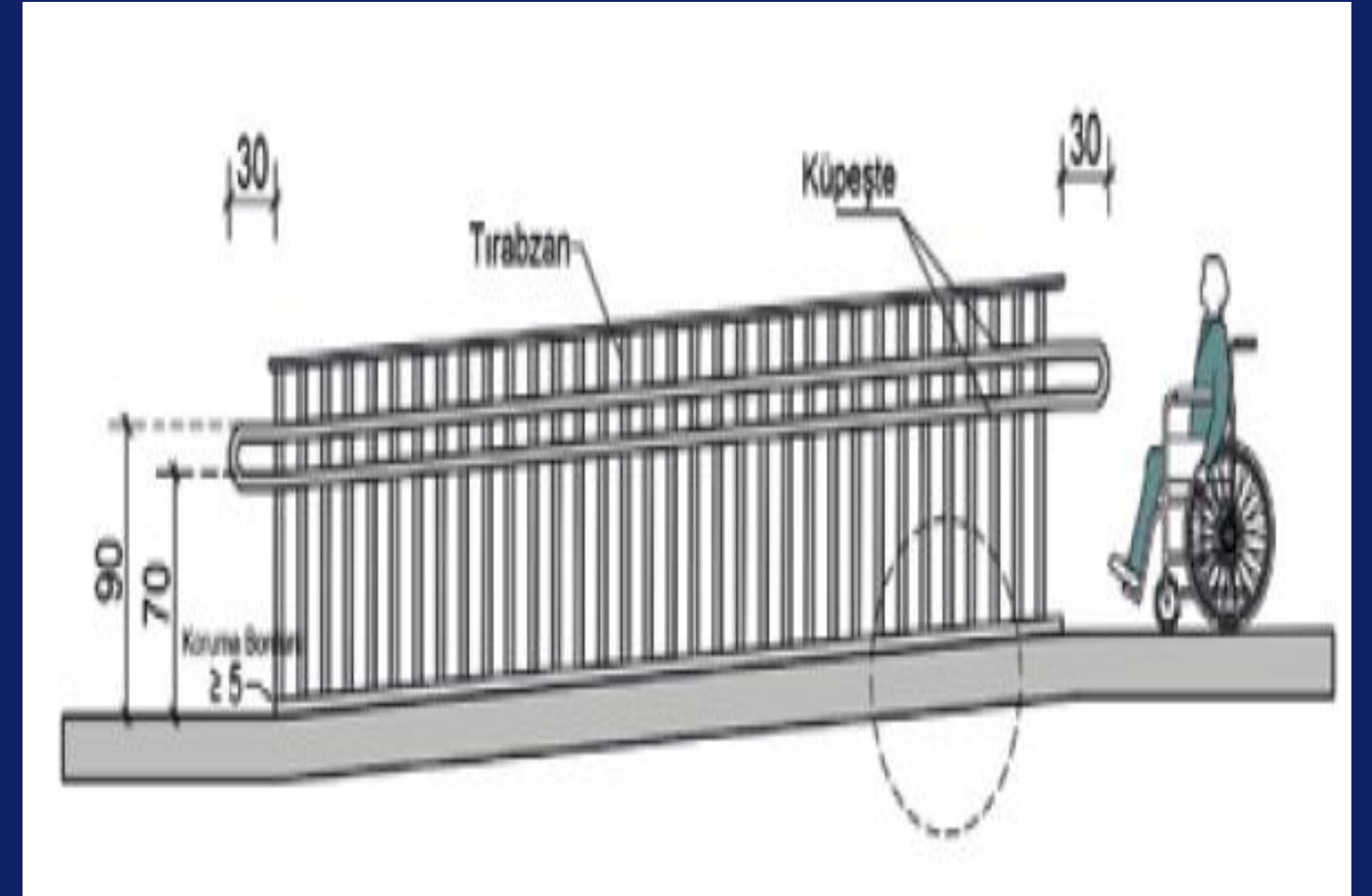
Akülü tekerlekli sandalyenin 180 derecelik yani tam tur şeklinde dönmesi için gerekli alan ölçüleri en az 180 cm x 180 cm ebatlarında olmalıdır.

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina Girişi ve Bina İçi Trabzan, Küpeşte (korkuluk) ve Rampalar

Rampanın her iki tarafında 90 cm yükseklikte 1. düzey ve 70 cm yükseklikte 2. düzey küpeşte bulunmalıdır. Tırabzanlarda, duvar yüzeylerinde ve tırabzanlı parapetlerde, küpeşte rampa başlangıcından 30 cm önce başlamalı ve bitiminden 30 cm sonra devam etmelidir. Ancak küpeştenin 30 cm'lik uzantısı dolaşım (sirkülasyon) alanında kalıyor ve takılma, çarpma gibi tehlike oluşturuyorsa, 30 cm uzatma uygulaması yapılmamalıdır.

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina Girişi ve Bina İçi Trabzan, Küpeşte (korkuluk) ve Rampalar

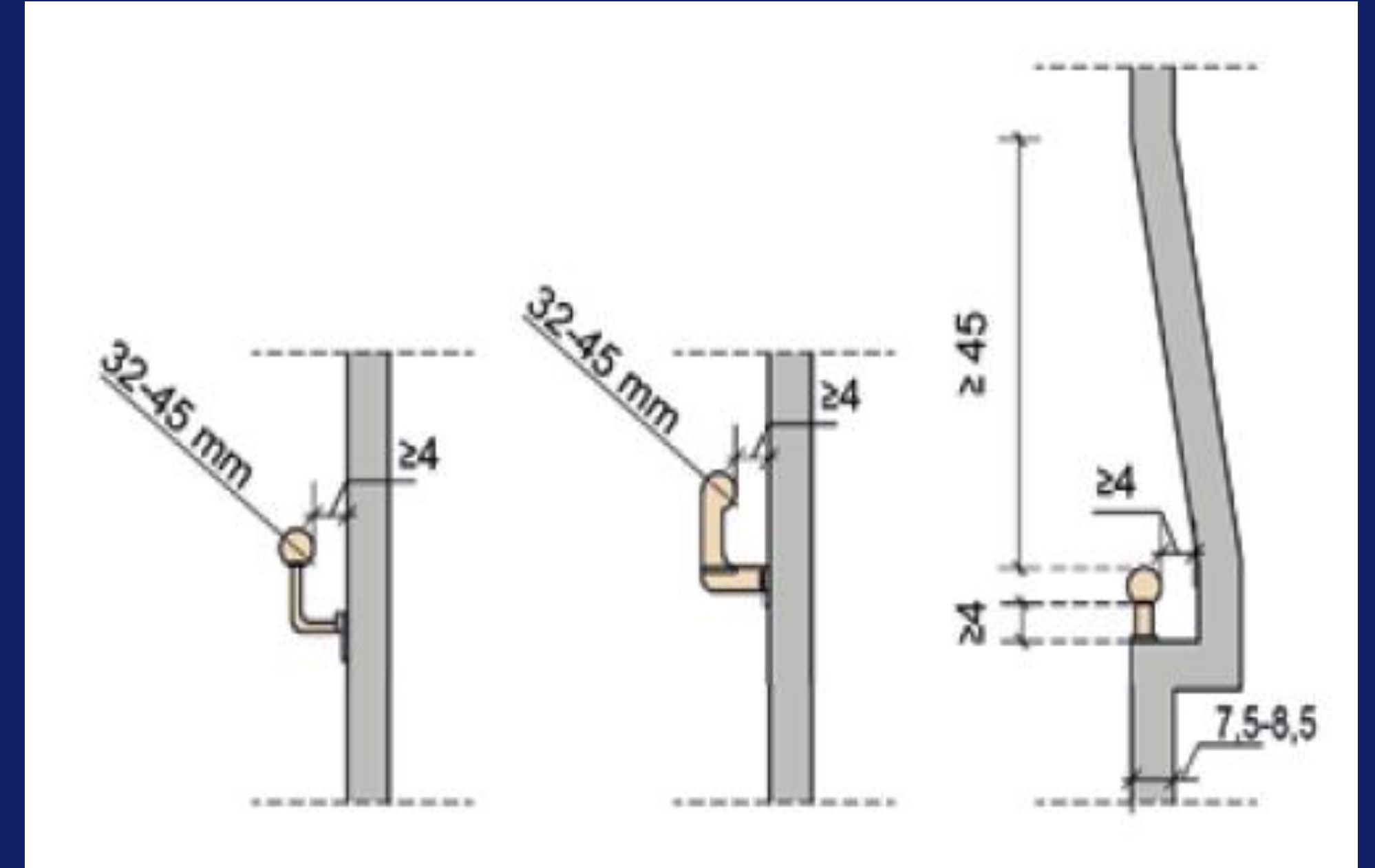
Küpeştenin uçları duvara sabitlenmiş veya yarım ay şeklinde yuvarlatılmış olmalıdır. Az görenler için tırabzan ve kpeştelerin bulunduğu yüzeylerin zıt renkte olması tavsiye edilir. Kpeşteler dayanıklı olmalı, tırabzanlara ve duvara emniyetle yk taşıyabilecek ve iletebilecek şekilde sabitlenmelidir.

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina Girişi ve Bina İçi Trabzan, Küpeşte (korkuluk) ve Rampalar

Rampa başlangıcında ve bitişinde hissedilebilir yürüme yüzeyi işareti ve rampa içerisinde kaydırmaz bölümler uygulanmalıdır. Küpeştenin bulunduğu duvar veya tırabzan ile arasındaki mesafe en az 4 cm olmalıdır. Küpeştelerin çapı veya genişliği 32 mm-45 mm arasında olmalıdır.

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina Girişi ve Bina İçi Trabzan, Küpeşte (korkuluk) ve Rampalar

Küpeşte bir duvar veya tırabzan üzerine sabitleniyorsa belirtilen ölçülere uygun olarak düzenleme yapılmalıdır. Kpeşteler tutulabilecek özellikte olması kaydıyla farklı formlarda olabilir ancak daha rahat kavranılabilmesi sebebiyle dairesel formda kpeşteler tercih edilmelidir. Küpeşte kavrama yüzeyi kesintilerden oluşmamalı, srekliplik sağlamalıdır.

Co-funded by
the European Union

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina Girişi ve Bina İçi Trabzan, Kpeşe (korkuluk) ve Rampalar

Merdivenin her iki tarafında 90 cm yükseklikte 1. düzey ve 70 cm yükseklikte 2. düzey kpeşe bulunmalıdır. Kpeşe, merdiven başlangıcından 30 cm önce başlamalı ve bitiminden 30 cm sonra devam etmelidir. Ancak kpeşenin 30 cm'lik uzantısı dolaşım (sirkülasyon) alanında kalıyor ve takılma, çarpma gibi tehlike oluşturuyorsa, 30 cm uzatma uygulaması yapılmamalıdır. Kpeşenin uçları duvara sabitlenmiş veya yarım ay şeklinde yuvarlatılmış olmalıdır.

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina Girişi ve Bina İçi Trabzan, Küpeşte (korkuluk) ve Rampalar

Kazaları ve yaralanmaları önlemek için tırabzanlarda dikme arası boşluk 10 cm olarak uygulanmalıdır. Genişliği 300 cm'den fazla olan merdivenlerde, dolaşım/sirkülasyon alanında kalmıyor ve takılma, çarpma gibi tehlike oluşturmuyorsa; sedye geçişi gerektiren sağlık veya acil toplu tahliye gerektiren okul gibi binalarda risk oluşturmuyorsa merdiven ortasında ilave olarak tırabzan yapılabilir.

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina Girişi ve Bina İçi Trabzan, Kpeşe (korkuluk) ve Rampalar

Mevzuatla belirlenmiş olan kullanıma sahip binalar dışındaki kamu kullanımına açık binalardaki tüm merdivenlerde, merdiven başlangıcında ve bitiminde hissedilebilir uyarıcı yüzey bulunmalıdır. Uyarıcı yüzey merdiven genişliğinde, merdivenin başlangıcının 30 cm öncesinde ve bitiminden 30 cm sonrasında, 60 cm derinliğinde olmalıdır. Uyarıcı yüzey, 210 cm'den fazla derinliği olan sahanlıklarda da uygulanmalıdır.

Co-funded by
the European Union

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina Girişi ve Bina İçerisindeki Dolaşım Merdivenleri

Hisedilebilir Yüzey Uygulamaları

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina Girişi ve Bina İçerisindeki Dolaşım Merdivenleri

Yürüyüş güzergahındaki kot (seviye) farklılıklarının aşılması ve katlar arası erişim için tasarlanacak merdivenlerin de erişilebilir olması gerekmektedir. Yürüyen merdivenler erişilebilir çözüm olarak kabul edilmemektedir. Ayrıca döner basamaklı merdivenler de kullanım zorluğu nedeniyle erişilebilir değildir. Merdivenlerin yer seçimi önemlidir. Merdivene yandan yaklaşılmasını sağlamak amacıyla merdiven, yürüyüş istikametine dik olarak tasarlanmalıdır.

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina Girişi ve Bina İçerisindeki Dolaşım Merdivenleri

Bina içerisine dikey giriş ve bina içerisindeki dolaşım için kullanılan bu merdivenlerde uygulanacak basamak ucu kaymaz şerit ve hissedilebilir uyarıcı yüzeyin, insanların emniyetli ve hızlı bir şekilde tahliyesini engellememesi; kaymayı önleyen ve ayrıca yanmazlık şartlarını taşıyan malzemedен yapılması gerekmektedir. Sadece yangın kaçış merdiveni olarak kullanılan merdivenlere uyarıcı yüzey uygulaması yapılmamalıdır.

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina Girişi ve Bina İçerisindeki Dolaşım Merdivenleri

Merdivenlerde tasarımda ve uygulamada tüm basamakların derinlik ve yüksekliği aynı olmalıdır. Açık rıhtlı merdivenler kullanılmamalıdır. Merdivenlerde en fazla 12 basamakta bir sahanlık yapılması gerekmektedir. Tüm merdivenlerde, merdivenin her iki tarafında tırabzan (korkuluk) veya tırabzan yapılmasını gerektirmeyecek duvar veya parapet bulunmalıdır.

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina Girişi ve Bina İçerisindeki Dolaşım Merdivenleri

Basamakların bazı özellikleri i ve dış mekanda farklılık göstermelidir. Merdiven dış mekandaysa, örneğin bahçede veya bina girişindeyse, basamak genişliği (derinliği) en az 30 cm, basamak yüksekliği (rıht yüksekliği) ise en fazla 15 cm olmalıdır. Basamakların ucunda merdiven genişliğince zemin ile zıt renkte ve çıkıntı yapmayacak şekilde 2,5 cm eninde kaymaz şerit uygulanmalı veya kaymayı önleyici işlem yapılmalıdır.

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina Girişi ve Bina İçerisindeki Dolaşım Merdivenleri

İ mekandaki merdivenlerde, örneğın kat merdivenlerinde, basamak genişliğı (derinliğı) en az 27 cm, basamak yüksekliğı (rıht yüksekliğı) en fazla 16 cm, erişilebilirliğın sağlanması için ayrıca bir düzenleme varsa (rampa, asansör gibi) en fazla 18 cm olmalıdır. İç mekan merdiven basamaklarının ucunda, merdiven genişliğince zemin ile zıt renkte ve çıkıntı yapmayacak şekilde 4 cm-5 cm eninde kaymaz şerit uygulanmalı veya kaymayı önleyici işlem yapılmalıdır. Tüm basamakların uçları çıkıntısız (damlalıksız) tasarlanmalı ve uygulanmalıdır.

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina Giriş Kapı Uygulamaları-Tek ve Çift Kanatlı Kapılar

Bina giriş kapısının kolay algılanması için duvarla aynı hizada bir düzlem oluşturmamalıdır ve kapı kasası etrafındaki yüzeylerden ayırt edilebilecek şekilde zıt renkte tasarlanmalıdır. Giriş kapısı açık durumdayken bina girişi önünde en az 150 cm x150 cm'lik manevra alanı olmalıdır. Ana giriş kapısının genişliği tek kanatlı kapılarda 150 cm, çift kanatlı kapılarda, kanatlardan birinin net genişliği en az 100 cm olmalıdır.

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina Girişi Kapı Uygulamaları-Döner Kapılar

Erişilebilirliği sağlıklı olmadığı için döner kapı kullanımından kaçınılmalıdır. Döner kapıların, acil durumlarda, sedye kullanılması gerekli zamanlarda, ayrıca az görenler, rehber köpek kullananlar, tekerlekli sandalyeliler ve bebek arabalı kişilerce kullanımları zor, hatta mümkün değildir. Otomatik döner kapıların yavaşlatılması veya durdurulması için gerekli donanım sağlanmalıdır. Eğer döner kapı kullanılıyorsa, döner kapının hemen yanında mutlaka erişilebilir bir kapı (kanatlı, fotoselli gibi) olmalıdır.

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina Girişi Kapı Uygulamaları-Otomatik Turnike Kapılar

Bankoların önünde en az 150 cm x 150 cm boyutlarında manevra alanı bulunmalıdır. Bankonun en az 90 cm uzunluğunda bir bölümü, alt kotu yerden en az 75 cm, üst kotu yerden en fazla 86 cm yükseklikte en az 60 cm derinliğinde olmalıdır. Danışma bankosunun bulunmadığı kamu kullanımına açık binalarda, alt yüzeyi yerden 90 cm yükseklikte, en fazla 90 cm derinliğinde, derinlik 70 cm – 90 cm olduğunda 30 derecelik açı ile yerleştirilmiş hissedilebilir kat planı bulunmalıdır.

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina İçi Kapı Uygulamaları-Menteşeli Kapılar

Menteşeli kapılarda, kapı kanadı 90° açık durumdayken net genişlik en az 95 cm ile 100 cm aralığında olmalıdır.

Menteşeli kapıların yardımcı araç gereç ile hareketliliğini sağlayanlar tarafından kullanılabilmesi için kapı önlerinde gerekli manevra alanı oluşturulmalıdır.

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina İçi Kapı Uygulamaları-Sürgülü Kayar Kapılar

Sürgülü kayar kapılar, kullanım açısından kanatlı kapılara göre alan tasarrufu sağladığından iç mekân kapısı olarak tercih edilebilir. Kapı açıkken net geçiş genişliğinin en az 90 cm ile 100 cm genişliği sağlayacak şekilde tasarlanması gerekmektedir.

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina İçi Kapı Uygulamaları-Katlanabilir Kapılar

Katlanabilir kapılar da özellikle dar alanlarda kullanım kolaylığı sağlamaktadır. Kapı açıkken net geçiş genişliğinin en az 90 cm ile 100 cm genişliği sağlayacak şekilde tasarlanması gerekmektedir.

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina İçi Kapı Uygulamaları-Kumandalı Kapılar

Kumandalı kapılar özellikle tekerlekli sandalyeli bireyin kapıyı açması ve kapaması için yeterli manevra alanı olmadığında uygun bir çözüm olarak tasarlanabilir. Bu tür kapılar kumanda edilerek kendiliğinden açılır ve fotosel ile kapanabilir özellikte olmalıdır. Kapı kontrol butonu tekerlekli sandalye ile yanaşılabilecek konumda, avuç içi ile çalıştırılabilen, çevre ile zıt renkte ve yerden 90 cm ile 120 cm arasında olmalıdır. Kumandalı kapıların önünde kapı kontrolünün konumu ile birlikte sağlanması gereken manevra alanı 60 cm olmalıdır.

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina İçi Kapı Uygulamaları-Kapı Eşikleri ve Aksamları

Kapılarda eşik yapılmamalıdır. Bunun yerine pahlama (zımparalama) ile veya döşeme kaplaması eğiminde ayarlama yapılarak çözüm sağlanabilir. Eşik yapılmasının zorunlu olduğu durumlarda kullanılacak kapı eşik profillerinin yüksekliği 1,3 cm'den yüksek olmamalı, uygun düzenleme yapılarak tekerlekli sandalye ve diğer yardımcı araç gereçle hareketlilik sağlayanlar için geçiş olanağı sağlanmalı ve kazaya yol açması önlenmelidir. Bu şekilde tedbir alınan eşikler ayrıca pahlanmalı (zımparalama) ve döşemeye sabitlenmelidir.

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina İçi Kapı Uygulamaları-Kapı Eşikleri ve Aksamları

Yatay ve dikey çekme kolu aksamı kapı üzerinde yerden 90 cm-110 cm arasında konumlandırılmalıdır. Kapı kolları, kilitler, anahtar ve diğeri kapı aksamları tek el ile kullanılabilecek ve kavrama gerektirmeyecek formda tasarlanmalıdır. Herkes için kullanım kolaylığı sağlayan otomatik sistemler tercih edilebilir.

U profil kapı kulpları ile yatay ve dikey çekme kollu aksamlar kullanım kolaylığı nedeniyle tercih edilmelidir. Kapı kolunun dşemedenden yüksekliği 90 cm ile 110 cm arasında olmalıdır. Yatay ekme kolları ise 80 cm ile 110 cm arasında konumlandırılmalıdır.

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina İçi Kapı Uygulamaları-Kapı Eşikleri ve Aksamları

Koruyucu plaka uygulanacak kapılarda, plakanın kapı kanadı genişliğinde ve döşemeden en az 40 cm yüksekliğinde olmalıdır.

Parmak yaralanmalarının önlenmesi için özellikle yeni doğan ve ilkokul düzeyindeki çocuklar tarafından kullanılan mahallerdeki kapılara parmak koruyucuların yerleştirilmesi tavsiye edilmektedir.

Kapıların kapanması esnasında yavaşlatacak mekanizmaların yapılması tavsiye edilmekte olup bu mekanizmaların kapıyı açma esnasında herhangi bir güç üretmesine gerek bulunmamaktadır.

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina İçi Tuvaletler

Erişilebilir tuvaletler, girişi, içerideki manevra alanı ve tüm donanımlarıyla hareket kısıtlılığı olanların güvenli ve rahat şekilde burayı kullanmasını sağlar. Tasarımda tuvalete her kattan erişimin; tuvalet bloğundakilerde erişilebilir olarak düzenlenen kabine ve kabin içindeki tüm donanımlara erişimin erişilebilir güzergahlarla sağlanması gerekmektedir.

Kamu kullanımına açık binalarda en az bir kadın, bir erkek olmak üzere erişilebilir tuvalet bulunmalıdır. Binada bulunması gereken erişilebilir tuvalet sayısı; çalışan, müşteri ve ziyaretçi gibi tüm kullanıcıların ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla kapasite hesabına göre belirlenmelidir.

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina İçi Tuvaletler

Erişilebilir tuvalet tasarımında temel ilkelere biri olarak, klozet, lavabo ve donatılar hariç en az 150 cm çapında manevra alanı (boşluk) sağlanmalıdır. Erişilebilir tuvaletlere geçiş sağlayan tüm kapıların ve engelli tuvalet kabini kapısının net geçiş genişliği en az 90 cm olmalıdır.

Tuvaletlerin zemini kot farksız düzenlenmelidir. Girişte kot farkı varsa 6 mm'den fazla olmalı, 6 mm ile 13 mm arasındaki seviye farklılıkları 1/2'den fazla olmayan bir eğimle bağlanmalıdır. Banyo ve tuvalet giderleri kapı önünde su birikmesini önleyecek biçimde tasarlanmalıdır.

Co-funded by
the European Union

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina İçi Tuvaletler

Erişilebilir tuvaletlerde kullanıcının yardıma ihtiyaç duyması halinde aktive edebileceği acil durum alarmları yer almalıdır. Tuvaletlerde ses sistemlerinden kaynaklı aşırı gürültünün önlenmesi, gürültü seviyesinin 10 dBA'nın üzerinde çıkmaması ve el kurutma makinelerinin kullanımından kaçınılması gereklidir. Bu gereklilik, otizimli çocukların aşırı tepkiler vermesini önleyecektir.

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina İçi Tuvaletler

Kâğıtlığın, sifon kollarının ve muslukların kolay çalıştırılabilir olmasına dikkat edilmelidir. Eriřilebilir tuvaletlerde acil durum ağrı aparatı, klozetten ve yere dūřılduėuėnde yetişilebilecek şekilde, ipe çekilerek çalıştırılabilir özellikte olmalıdır. Acil durum ağrı aparatı klozetin iki tarafında tavandan sarkacak şekilde ve ayrıca tuvaletin tūm duvarlarında, yerden 30 cm ile 50 cm arasındaki yūksekte olması gerekmektedir.

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina evresi ve Bina İçi Otopark Uygulaması

Engelli park yerleri açık otoparklarda bina girişine; kapalı otoparklarda ise otoparkın yaya giriş çıkışına, binada asansör ve otopark varsa, bina girişine en fazla 30 m mesafede konumlandırılmalıdır.

Engelliler için ayrılması gereken park yerlerinin fazla sayıda olması gereken büyük otoparklarda 30 m mesafede, gerekli sayıda engelli park yeri düzenlenememesi halinde bina girişine 50 m mesafede düzenlenme yapılmalıdır.

Co-funded by
the European Union

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina evresi ve Bina İçi Otopark Uygulaması

Engelliler için tahsis edilmiş olan park yerlerinin işaretlemeleri, görünür, basit, herkes için okunabilir ve anlaşılır olmalıdır. Engelli otoparkı yatay ve düşey işaretlendirmelerle belirtilmeli; bahçe ve otopark girişinden itibaren açıkça görülecek konumda tasarlanmalıdır. Bu işaretlemeler için kullanılacak olan malzeme sağlam, temizlenebilir, onarılabilir ve gerektiğinde erişirilebilir olmalıdır.

Co-funded by
the European Union

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina Çevresi ve Bina İçi Otopark Uygulaması

Kapalı otoparkta, otoparkın giriş/çıkış alanlarında araç trafiğini aksatmayacak şekilde görülebilir yerlere, engelliler için gerekli donanımlara sahip yönlendirme (şehir, mahal gibi) levhaları/panoları yerleştirilmelidir.

Otoparkların girişlerinde park yeri bilet makinası veya parkmetre var ise yüksekliği 90 cm ile 120 cm arasında olmalıdır. Makineye ulaşım, erişilebilir bir güzergâh boyunca sağlanmalı ve makinanın kullanımı kolay olmalıdır. Makine, görme engelli veya hareket kısıtlılığı bulunan kişiler için tehlike veya engel oluşturmayacak şekilde yerleştirilmelidir.

Co-funded by
the European Union

Fiziksel Erişilebilirlik

Bina evresi ve Bina İçi Otopark Uygulaması

Engelli park yeri kar ve buz gibi hava koşullarından korunmuş olmalı, imkân dâhilindeyse üzeri kapatılmalıdır. Eğer üzeri kapatılırsa, engelli için ayrılan otopark alanının yüksekliği net en az 250 cm, daha büyük ve yüksek araçların da park edebilmesini sağlamak için ise net en az 260 cm olmalıdır.

Co-funded by
the European Union

TEŞEKKÜRLER

Yararlanılan Kaynaklar

TS 9111, (2011). Özürlüler ve Hareket Kısıtlılığı Bulunan Kişiler için Binalarda Ulaşılabilirlik Gerekleri, TSE, Ankara.

TS 12576, (2012). Şehir İçi Yollar - Kaldırım ve Yaya Geçitlerinde Ulaşılabilirlik için Yapısal Önlemler ve İşaretlemelerin Tasarım Kuralları, TSE, Ankara.

TS EN 81-70, (2018). Asansörler - Yapım ve Montaj için Güvenlik Kuralları - Yolcu Ve Yük Asansörleri için Özel Uygulamalar - Bölüm 70: Engelliler Dâhil Yolcu Asansörleri için Erişilebilirlik, TSE, Ankara.

TS EN 81-40, (2010). Asansörler - Yapım ve Montaj için Güvenlik Kuralları - Yolcu ve Yük Asansörleri için Özel Uygulamalar - Bölüm 40:Hareket Engelli Yolcular için Yürüyen Merdivenler ve Eğimli Kaldırma Platformları, TSE, Ankara.

Co-funded by
the European Union

Yararlanılan Kaynaklar

TS EN 81-40, (2013). Asansörler - Yapım ve Montaj için Güvenlik Kuralları - İnsan ve Yük Taşımaları için Özel Asansörler - Bölüm 41: Hareket Engelli İnsanların Kullanımı için Dikey Kaldırma Platformları, TSE, Ankara.

TS ISO 9386-1, (2011). Hareket Engelliler için Güç Tahrikli Kaldırma Platformları-Emniyet, Boyutlar ve İşlevsel Çalışma ile ilgili Kurallar – Bölüm 1: Düşey Kaldırma Platformları, TSE, Ankara.

TS ISO 9386-2, (2011). Hareket Engelliler için Güç Tahrikli Kaldırma Platformları-Emniyet, Boyutlar ve İşlevsel Çalışma ile ilgili Kurallar – Bölüm 2: Oturan Kullanıcılar, Ayakta Duran Kullanıcılar ve Tekerlekli Sandalye Kullanıcıları için Eğik Bir Düzlemde Hareket Eden Güç Tahrikli Merdiven Tipi Asansör, TSE, Ankara.

Co-funded by
the European Union

Yararlanılan Kaynaklar

TS ISO 23599, (2012). Görme Özürlü veya Az Görenler için Yardımcı Mamuller – Hissedilebilir Yürüme Yüzeyi İşaretleri, TSE, Ankara.

TS 13536, (2012). TS ISO 23599'un Uygulanmasına Yönelik Tamamlayıcı Standart, TSE, Ankara.

TS 13882, (2019). Yaya Yürüme Yüzeylerinin Sınıfı andırma Kuralları – Temel Gereklilikler ve Değerlendirme Yöntemleri, TSE, Ankara.

ISO 21542, (2011). Building construction — Accessibility and Usability of the Built Environment, ISO, Switzerland.

Co-funded by
the European Union

Yararlanılan Kaynaklar

Guidance on the 2010 ADA Standards for Accessible Design, (2010), Department of Justice, USA.

T.C. Resmi Gazete, Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği. (30113), 03.07.2017.

T.C. Resmi Gazete, Yapı Denetim Uygulama Yönetmeliği. (26778), 05.02.2008

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, (2016). 2016/07 sayılı Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Formları hakkında Genelge, Ankara.

Co-funded by
the European Union

